

VAN STOLKPARK KOERIER

Nieuws van en voor alle bewoners van het Van Stolkpark

Nr 19/20 - februari 1984

Uitgave van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

Dit nummer werd voor u samengesteld door: Constantijn Gualthérie van Weezel, Anneke Landheer - Roelants, Else Ringnalda - Houtsmuller en Hans Trapman

Wordt lid

van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

U kunt de Wijkvereniging steunen door lid te worden en een bedrag van tenminste f 15,— per jaar over te schrijven naar postrekening 3441829 ten name van de penningmeester van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'. Het bestuur van de Wijkvereniging doet al hetgeen in haar vermogen ligt voor een goed woon- en leefklimaat in het Van Stolkpark, ook in uw belang.

Bijeenkomsten

Op 22 maart 1984 zal de heer Ronald Waterman spreken over: Kustlocaties en de vierde haven in Scheveningen. Plaats van samenkost: Provinciehuis, hoek Zuidhollandlaan/Koningskade. Tijd van aanvang: 20.00 uur.

Noteert u het vast in uw agenda: de eerstvolgende algemene vergadering van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' zal gehouden worden op maandag 14 mei 1984.

Wie weet waar?

Het zoekplaatje van de vorige keer werd snel opgelost door een van de bewoners van het pand, de heer J. M. Verhoog, wonend aan de Van Stolkweg 28. Hij krijgt een afbeelding van het huis. Op het zoekplaatje, dat uit 1906 dateert, is nog de oude situatie afgebeeld, met de erker aan de andere zijde van de voordeur dan thans het geval is.

De bovenstaande foto geeft een situatie weer uit 1926. Wie kan ons vertellen waar het huis staat? Oplossingen zien we graag tegemoet, p/a Prof. P. S. Gerbrandyweg 3.

Tram duurder, ook voor het Van Stolkpark

Als de directie van de HTM haar zin krijgt, zal de wijziging van de zônegrenzen per 1 april 1984 voor het Van Stolkpark - en daarmee voor heel Scheveningen - nog ongunstiger uitvallen dan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat voorgesteld heeft. Weliswaar wilde ook het Ministerie de huidige zône Centrum-Scheveningen verdelen over twee afzonderlijke zônes, maar de grens daartussen lag in de plannen van het Ministerie dicht bij het centrum.

Dat zou ook redelijk geweest zijn, omdat voor de gemiddelde afstand tussen de zônegrenzen 4½ kilometer wordt aangehouden. Hemelsbreed is dat ongeveer een afstand tussen de Gevers Deynootweg en de lijn Grote Marktstraat-Kalversmarkt-Centraal Station. In de plannen van de HTM wordt voor Scheveningen een afstand van rond 2½ kilometer aangehouden, waarmee de grens op de lijn Arij van der Spuijweg-Kerkhoflaan-Atjehstraat komt te liggen.

Hierdoor wordt een ritje naar de stad en terug bijna een gulden duurder.

Voor de verkeersgroep van de Gezamenlijke Scheveningse Bewonersorganisaties - waarin ook de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' deelneemt - was dit aanleiding tegen dit voornemen - waarvan zij toevalligerwijs had kennis genomen - te protesteren in een brief aan Burgemeester en Wethouders van 's-Gravenhage, met de volgende argumenten:

1. Het voorstel houdt voor de Scheveningse bevolking en het Scheveningse Bedrijfsleven een aanzienlijke lastenverzwaring in. Er zijn zo ongeveer 50.000 inwoners in Scheveningen, 1/8 van de totale Haagse bevolking. Het voorstel spreekt van een meecopbrengst van f 4.000.000. Er kan gerust van worden uitgegaan, dat die 50.000 inwoners f 2.000.000 voor hun rekening nemen en dit bedrag is aan de lage kant. Dit betekent voor een gezin van vier personen gemiddeld f 160 per jaar. Wanneer de helft van de mensen op het openbaar vervoer is aangewezen, komt dit neer op f 320 per jaar.

Daartegenover staat de ruimere zône-indeling van Mariahoeve-Voorburg-Leidschendam. Een wel zeer schrille tegenstelling. Hoe zwaar die lastenverzwaring is, moge blijken uit het feit, dat het tramkaartje voor de Scheveninger naar Den Haag in één klap 50% duurder wordt en dat in een tijd waarin inleveren van het inkomen schering en inslag is.

Scheveningen ligt ten opzichte van andere wijken duidelijk geïsoleerd.

Inwoners van Scheveningen kunnen in feite maar één kant op: richting Den Haag. Dit in tegenstelling tot bewoners van andere delen van het vervoergebied van de HTM. De trek is naar het centrum. Anders dan bewoners uit Mariahoeve-Voorburg-Leidschendam en Rijswijk-Voorburg West - deze wijken hebben de beschikking over een spoorwegstation - moeten inwoners van Scheveningen bij openbaar vervoer naar een station een extra zône overbruggen.

2. De Scheveningse bevolking is zeer gehecht aan haar winkelstraten. Dit neemt niet weg, dat voor verschillende aankopen een groot stedelijk winkelcentrum nodig is. Het voorstel van de HTM-directie komt daarom zo hard aan vanwege het ontbreken in Groot Scheveningen van een groot stedelijk winkelcentrum met vestigingen van Hema, V&D en andere grote warenhuizen.

Zoals het maar al te bekend is, moeten veel mensen nu eenmaal op de kleintjes letten. Aantrekkelijke aanbiedingen en het speuren naar koopjes worden door het voorstel onaantrekkelijk gemaakt. Scheveningen steekt in dit opzicht ongunstig af bij Den Haag zuid-west, Voorburg-Leidschendam-Mariahoeve en Rijswijk-Voorburg-west, waar de bewoners wel de beschikking hebben over een grootschalig winkelcentrum.

3. Het voorstel van de directie van de HTM staat haaks op de lijn, die de gemeenteraad gekozen heeft voor het stimuleren van badplaatsbezoek per openbaar vervoer. De badplaatsbezoeker, die over een auto beschikt en met zijn gezin even wil uitwaaien op Scheveningen wordt licht afgeschrikt door reizen per openbaar vervoer. Het gevolg is een onvoorstelbare toename van de parkeerdruk in de badplaats.

Hetgeen wederom de Scheveningse bevolking nog een extra treft, want zoals bekend, is het parkeren in de woonstraten door badplaatsbezoek een niet opgelost probleem.

4. Een direct gevolg van deze nieuwe zône-indeling is, dat ook het bezoek aan Congresgebouw, Circustheater en straks het bioscopencomplex in Scheveningen niet zo gauw het openbaar vervoer zal nemen. De concurrentiepostie ten opzichte van soortgelijke voorzieningen in het centrum wordt beduidend slechter.

Het is zelfs de vraag of op die basis de bereidheid van een bioscoopbe-

drijf voor het stichten van een bioscopencomplex in Scheveningen nog wel aanwezig zal zijn. Alweer een aantasting van een wezenlijk onderdeel van de afbouw van de badplaats.

5. Ook de toerist in Scheveningen zal extra moeten inleveren vergeleken bij de huidige situatie. Nu de gemeente een toeristenbelasting heeft ingesteld, dient zij er natuurlijk wel voor te waken, dat het verblijfstoe-risme in Scheveningen niet onaantrekkelijker wordt. Ook al biedt Scheveningen veel mogelijkheden voor de toerist, één van de aantrekkelijke punten van Scheveningen is (nog steeds) Den Haag-centrum als achterland. Dit betekent, dat ook bij slecht weer er altijd een uitwijkmogelijkheid is; die uitwijkmogelijkheid benutten via het openbaar vervoer wordt onaantrekkelijk.

Rob Luijer,

Lid verkeersgroep Gezamenlijke Scheveningse Bewonersorganisaties.

Dassen

In groen en blauw: de dassen, shawls, chokers en deze keer ook butterflys van het Van Stolkpark. Afgehaald bij het contactadres kosten ze: dassen f 15,-, shawls, chokers en butterflys f 17,50.

Burenhulp

In 1983 werd 67 keer hulp verleend (boodschappen doen 3 x, autovervoer 30 x, begeleiding naar specialist 3 x, invaliden rijden 2 x, op straat hulp verlenen 1 x, een brief typen 1 x, bezoeken aan huis 10 x, ziekenbezoek 15 x, en telefoondienst 2 x).

Deze aanvragen kwamen rechtstreeks bij ons binnen. Met bijzonder veel genoegen hebben wij hulp verleend aan een in een bejaardentehuis wonende dame, met wie moeilijk contact was te leggen en voor wie wij tot aan haar sterfbed toe intensief bijstand hebben kunnen verlenen. Ook de betreffende medewerkster was erg gelukkig met het prettige contact dat zij had met deze dame.

E. M. Braat - van Pelt
A. E. M. Landheer - Roelants

Scheveningen Historisch

Al weer ruim twee maanden geleden - op woensdag 2 november 1983 - werd aan Mr Maarten Vrolijk, commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland het eerste exemplaar aangeboden van het boek *Scheveningen-rond Kerk en Kurhaus*. Met dit boek hebben de schrijvers Michiel Noorden en Angeline Jansen, tegemoet willen komen aan de toenemende behoefte bij de huidige bewoners van Scheveningen zich te verdiepen in de nog herkenbare ontwikkeling van de eigen omgeving.

Talrijke, diep ingrijpende veranderingen, kort na elkaar, hebben er immers toe geleid, dat voor veel mensen de band met het verleden verloren is gegaan. Om de band met dat verleden wat de verduidelijken beschrijft het boek de ontwikkeling van Scheveningen sinds 1850, een honderddertig jaar, waarin juist de grootste groei van vissersdorp tot een bijzonder stadsdeel aan zee heeft plaatsgevonden. Naast de resultaten van eigen archiefonderzoek geven de schrijvers vooral een samenvatting van de vele publicaties, die in de laatste tien jaar over onderdelen van die ontwikkeling zijn verschenen.

Hierdoor is het boek een welkome aanvulling geworden op het rond duizend bladzijden tellende standaardwerk in twee delen van meester Vermaas, dat na ruim zestig jaren voor een allesomvattend overzicht van *De Geschiedenis van Scheveningen, van de vroegste tijden tot heden*, nog immer onovertroffen is - en verkrijgbaar, in een fotografische herdruk.

Van weer geheel andere aard is het boek *'Scheveningen Sperrgebiet'*, waarvan het eerste exemplaar tien dagen later - op zaterdag 12 november 1983 - in het Schevenings Museum, werd overhandigd aan een andere oud-Scheveninger, Mr Bart Pronk, president van de arrondissementsrechtbank te Breda. In dit boek heeft onze wijkgenoot Piet Spaans de herinneringen aan Scheveningen in de bezettingstijd vastgelegd.

In een vlotte verteltrant geeft hij hierin weer, hoe tal van Scheveningers de jaren 1940-1945 hebben beleefd. De les van al die mensen is vooral, dat wij er naar moeten streven een herhaling daarvan te voorkomen. Daarom ook spreekt Mr Bart Pronk in een woord vooraf de hoop uit, dat veel kinderen en kleinkin-

deren van de mensen van toen dit boek ter hand willen nemen.

Al is de tentoonstelling over 'Scheveningen Sperrgebiet' langzamerhand al weer ten einde, toch mag hier een opwekking het Schevenings Museum eens te bezoeken niet ontbreken. Wie daartoe op een zaterdag het uit 1877 daterende schoolgebouw aan de Neptunusstraat binnengaat, zal verrast worden door alle tastbare herinneringen, die in ruim dertig jaar op initiatief van een kleine groep vrijwilligers zijn bijeengebracht en hier in een geheel eigen sfeer worden tentoongesteld.

Naast scheepsmodellen en klederdrachten zijn er ook een complete kuiperij, een zeilmakerij, de kajuit van een bom-schuit, een bruin café - de Halve Vleet - en niet te vergeten - een centrum voor Scheveningse familiegeschiedenis. Om alles goed te laten zien zou het museum eigenlijk over meer tentoonstellingsruimte moeten kunnen beschikken. Dan zou wellicht ook iets getoond kunnen worden van de 'nieuwe' wijken rondom het oude dorp, zoals het 'Van Stolkpark'.

Mr T. Landheer

De boei - kajuit van een bom (Collectie Schevenings Museum).

Om het wapen van Scheveningen

Het reeds lang gebruikte wapen

'In azuur drie naar rechts zwemmende haringen van zilver; boven de kop van elke haring een kroon van goud'. Zo luidt de heraldische omschrijving van een wapen, dat al meer dan honderd jaar als het wapen van Scheveningen in gebruik is. Oorspronkelijk werd het gevoerd door Pieter Anthony de Huybert. Na de dood van De Huybert werd zijn wapen al spoedig als het wapen van Scheveningen gebruikt. Verwarring met het wapen van het geslacht De Huybert behoefde niet gevreesd te worden, aangezien de positie, die het wapen door gewoonterecht had verworven, onbedreigd scheen.

De problemen zijn begonnen met het besluit van de Koninklijke Marine vijftien nieuwe mijnenjagers ter vernoemen naar plaatsen, die een rol hebben gespeeld in de Tachtigjarige Oorlog en bovendien over het water bereikbaar zijn voor dit type schepen. Volgens een

goede traditie behoorden die schepen allemaal een eigen embleem te krijgen. Zo kreeg Hr. Ms. Alkmaar - die inmiddels in de vaart is - een embleem, waarin het wapen van de gemeente Alkmaar is verwerkt.

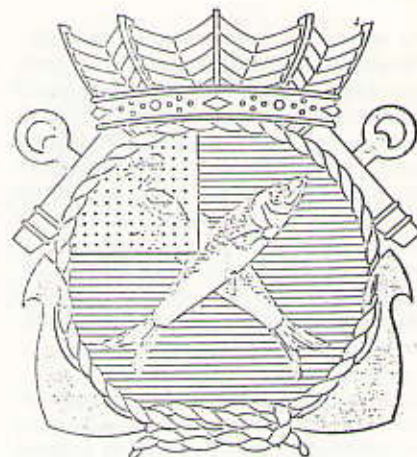
Bij het ontwerpen van het embleem van Hr. Ms. Scheveningen bleken de zaken wat moeilijker te liggen. Een officieel vastgesteld wapen was niet beschikbaar en kennelijk waren de ontwerpers niet op de hoogte van de ruime verspreiding van het wapen, dat die functie bij traditie al meer dan een eeuw vervult.

Zo ontstond op de tekenafels van de Marinestaf een embleem van Hr. Ms. Scheveningen met een geheel nieuw wapen. Op 11 juli 1980 stelde de chef van de Marinestaf het voor de Minister van Defensie officieel vast met de volgende omschrijving:

'In azuur twee schuingekruiste haringen van zilver; in een gouden schildhoek een ooivaar van natuurlijke kleur. Het geheel geplaatst in de gebruikelijke omlijsting'.

Uit dit besluit blijkt niet, dat de gemeente 's-Gravenhage advies is gevraagd, maar wel de Hoge Raad van Adel. Bij toeval werd dit embleem op Scheveningen bekend. Vandaar, dat de gezamenlijke Scheveningse bewonersorganisaties pas op 22 oktober 1982 een dringend beroep op de Minister van Defensie konden doen alsnog Hr. Ms. Scheveningen te machtigen tot het voeren van een embleem, dat overeenkomt met het wapen dat op Scheveningen als zodanig bekend is en hierom ter plaatse beter zou worden begrepen.

Ook vroegen zij hun verzoek mondeling te mogen toelichten en overtuigings-

Het door de Marine ontworpen embleem

stukken te mogen tonen. Geen gesprek kwam er, maar een brief van 9 februari 1983, waarin de plaatsvervangend chef van de Marinestaf de mededeling deed, dat er geen wijziging in het voor Hr. Ms. Scheveningen vastgestelde embleem zou worden gebracht.

De gezamenlijke Scheveningse bewonersorganisaties hebben op 16 december 1983 een adres aan het College van Burgemeester en Wethouders gezonden met het verzoek het oude wapen officieel als wapen voor Scheveningen vast te stellen.

Een door de redactie van De Klinker - wijkblad voor Scheveningen-dorp - gestarte handtekeningenactie vond op 17 februari haar bekroning door de aanbidding van deze verzameling handtekeningen aan de burgemeester, Drs. F. G. L. L. Schols.

Mr T. Landheer

Wijkbus

Op 7 januari 1984 om 11.15 uur vertrok de wijkbus voor Groot-Scheveningen voor de eerste feestelijke rit, vanaf het wijkcentrum Het Trefpunt aan het Tesselplein langs een aantal bejaardentehuizen binnen de omgrenzing Gevers Deynootplein - Badhuisweg - Nieuwe Duinweg - Van Stolkpark - Johan de Wittlaan - Cornelis de Wittlaan - Kranenburgweg - Nieboerweg - Duivelandsestraat.

In een half jaar tijd is door particulieren, kerkelijke instanties, het bedrijfsleven en sociëteiten voldoende geld bijeengebracht voor de aanschaf van een negenpersoonsbusje. De wijkbus is bedoeld voor ouderen en minder validen, die in redelijkheid geen gebruik kunnen maken van de bestaande middelen van openbaar vervoer. Vervoer is mogelijk naar sociëteiten, doktoren, postkantoor, winkels en kennissen, en terug.

Minstens een dag van tevoren kunt u opgeven dat u gebruik wilt maken van de wijkbus door het telefoonnummer van de meldpost 50 00 07 te draaien, dat van maandag tot en met vrijdag van 9.30 tot 11.00 uur bezet is. De wijkbus rijdt op werkdagen van 9.30 - 12.30 en van 13.30 tot 17.00 uur binnen het bovengenoemde gebied. De wijkbus rijdt echter niet naar het Bronovo-ziekenhuis of Rode Kruis ziekenhuis. Maar: de wijkbus rijdt wel bij u voor de deur. Het wordt wel op prijs gesteld dat u de bus - en dus ook de andere passagiers niet laat wachten, en op de afgesproken tijd klaar staat.

Een ieder die gebruik wil maken van de wijkbus betaalt een bijdrage of donatie, die jaarlijks door het bestuur van de Stichting de Wijkbus wordt vastgesteld, en die voor 1984 f 25,- per drie maanden voor een alleenstaande, en f 30,-

per drie maanden voor echtparen betaalt.

Een passagier die niet alleen kan reizen en daarom een begeleider nodig heeft betaalt voor hen samen ook f 30,-. De begeleider mag niet alleen reizen.

Pieter Anthony de Huybert

Hier legt het sterflijk deel eens
grijsaards wiens voyagie
langdurig is geweest op d' aardsche
pelgrimagie
die doctors chirurgyns tragte in
dient togt t' ontvlien
en in hun handen zig dog zelden
heeft gezien

Zo luidt het grafschrift van Pieter Anthony de Huybert. Het werd in 1780 gebeiteld in de steen onder een in een medaillon gevat wapenschild, beladen met drie gekroonde haringen onder elkaar. Het schild is afgedekt door een kroon van zeven parelen en wordt vastgehouden door twee klimmende leeuwen met een achtpakig rad over de borst. Onder het schild bevindt zich een door een schelpvormig sieraad gebroken spreukband waarop geschreven staat: Waakt Huybert.

Wie was Pieter Anthony de Huybert? Het geslacht De Huybert stamde uit Westerschouwen. De oudst bekende De Huybert, Cornelis Cornelisse, werd geboren omstreeks 1440. Hij trouwde in 1470 met Johanna de Witte van Haamstede. Hun nakomelingen vervulden drie eeuwen lang belangrijke functies, voornamelijk in Zeeland. Pieter Anthony werd op 25 januari 1693 in Den Haag gedoopt als zoon van Antonie de Huybert, heer van Kruiningen, baljuw van Veere en raadsheer in de Hoge Raad, en zijn derde echtgenote Helena de Haze. Antonie de Huybert overleed toen Pieter nog geen tien jaar oud was.

Hondenschool

Aan de Gedempte Burgwal no. 40 is sinds het begin van dit jaar de Hondenschool van de heer J. van Amstel gevestigd. Het lijkt ideaal om dan voortaan slechts welopgevoede honden te zien die hun baas keurig op de voet volgen, elk commando terstond opvolgen en het voortaan zullen laten nietsvermoedende wandelaars de stuipen op het lijf te jagen. Het cursusboekje van de Hondenschool vermeldt een aantal 'slechte' hondenmanieren: niet luisteren, overal of juist nergens om blaffen, aan de lijn trekken, als een wilde te keer gaan als de bel gaat, andere dieren of mensen aanvallen of bijten naar alles wat beweegt.

In de cursus voor waak- en verdedigingshonden worden tijdens een opleiding ook pakwerkers ingeschakeld. De pakwerker stelt een vreemdeling voor die gegrepen moet worden. Een waakhond pakt of bijt iedere vreemde, terwijl een verdedigingshond alleen in actie komt als hem gezegd wordt aan te vallen. Uit een interview met Jeannette Schreuder van het dagblad Het Binnenhof met de leider van de school citeren wij: 'Eigenlijk is een hond geen huisdier. Van oorsprong leeft hij in roedels (een soort kudde) met een strikte orde, waarbinnen elke hond zijn plaats en bij-

Pieter werd ambachtsheer van Kruiningen en Rilland.

Zijn carrière is niet ongebruikelijk voor die tijd: 1716/7 secretaris van Amsterdam, van 1717 tot 1739 drost en kastelein van Muiden, baljuw van Naarden en Gooiland, hoogbaljuw en dijkgraaf van Weesp, Weesperkarspel en Hoogbijlmer, hoogheerraad van de Hoge Zeeburger- en Diemersdijk. In Amsterdam bewoog De Huybert zich nogal in letterkundige kringen; hij was bevriend met Willem van Haren en Mr Joan Jacob Mauricius.

Tussen 1711 en 1718 schreef De Huybert een achttal toneelstukken. Of hij niet zo af en toe zijn gediensstige vrienden honoreerde voor het lenen van hun pen, vooral van de pen van Mauricius werd door zijn tijdgenoten betwijfeld. Opmerkelijk is wel het in 1714 in Den Haag onder zijn zinspreuk *Per gradus ad scientiam* verschenen geschrift 'Brief tegen de langwijligheid in het preeken'. Aanleiding was het feit dat sommige Middelburgse predikanten wel vier à vijf uur achter elkaar redeneerden, hetgeen uiteraard een sterker getuigenis voor het geduld van de kerkbezoekers is dan voor het overtuigend talent van de leeraar.

In 1742 wordt De Huybert genoemd als inwoner van Den Haag. Hij woont aan de Denneweg in een huis met een huurwaarde van f 1300 's jaars. Hij hield negen dienstboden en beschikte over een koets met twee paarden. Zijn jaarlijks inkomen werd geschat op f 20.000, een

niet onaanzienlijk bedrag.

Op 19 juni 1780 overleed De Huybert. Op 24 juni werd hij begraven op de begraafplaats Ter Navolging. Deze begraafplaats was in 1777 opgericht op initiatief van de Zwitser Mr Abraham Perrenot, die in 1748 al in het geschrift 'Over de begrafenissen binnen de steden en kerken' tegen het begraven binnen bebouwde plaatsen ageerde, en in 1777 een request indiende bij Gecommitteerde Raden van Hollands Zuiderkwartier; op dat request werd gereageerd met het beschikbaar stellen van een stukje grond in de Grafelijksheidsduinen aan de Scheveningseweg.

Werd voordien vrijwel iedereen in of rondom de kerk begraven, sindsdien verwierf het begraven buiten de kerk grote opgang.

Dekte aanvankelijk de steen het graf van De Huybert, in later tijd werd de steen ingemetseld in de muur van de begraafplaats Ter Navolging.

Pieter Anthony de Huybert was tweemaal gehuwd: de eerste maal met Judith Mina Thierry en daarna met Anna Rietveld. Met zijn ongehuwd overleden zoon Mr Antonie Jan de Huybert stierf het geslacht De Huybert uit.

Anneke Landheer

Uit: *De Voeg*, december 1983.

behorende taken kent. De welvaartsmens heeft van de hond een troeteldier gemaakt. Als je de ware aard van de hond weer naar boven wilt laten komen, moet het dier met strakke hand worden opgevoed. Hij moet geleid worden, anders neemt hij zelf de leiding. De baas is dus eigenlijk de plaatsvervanger van de leider van de roedel. De ideale baas moet vooral consequent zijn. Wat vandaag niet mag, mag morgen ook niet. En die baas mag nooit slaan. Daar schrik je een hond mee af. Straffen doe je door een enorme stem op te zetten tegen de hond. Het beste is

een harde doffe stem. Een hoge, zachte stem maakt geen indruk'. In de cursus elementaire gehoorzaamheid kan een hond een minimale portie gezeglijkheid opdoen en zondig zelfs 'doorstuderend' in dit hondenvak. Na drie maanden studie moet de viervoetige leerling een examen afleggen.

De vraag rijst of door een opleiding aan deze school de vervuiling als gevolg van links en rechts gelegde en niet door de vervuiler opgeruimde hondpoep een halt toegeroepen kan worden.

Anneke Landheer

Huizennamen in het Van Stolkpark

Deel III

In de vorige twee afleveringen zijn namen vermeld van huizen aan Van Stolkweg en Parkweg. Deze keer vermeld ik namen van huizen aan de Hogeweg en Duinweg.

Aanvankelijk werd de weg in zijn geheel dus van Van Stolkweg tot aan Haringkade Hoge Duinweg genoemd; rond de eeuwwisseling werd een scheiding gemaakt op het hoogste punt van beide wegen, ter hoogte van de Waterpartij. Het 'hoge' gedeelte kreeg de naam Hogeweg, het naar beneden lopende gedeelte de naam Duinweg. Later werd ook de langs de Waterpartij naar de Haringkade voerende weg Duinweg genoemd.

Hogeweg

2. Collinetto
4. Esmeralda, Maria
6. Antoinette
8. Delphi, Boschzicht, Vijverhof
10. Helena
12. Jacoba
10. Dennenoord
18. Elpis, Sandhaghe

Duinweg

1. Vluchtheuvel; Maria Heuvel
3. Lucie
4. Margaretha, Intimis
5. Jacoba
6. Lunia
- 6a. La Perla
7. Maria
8. Anna, Le Soleil
9. Jenny
10. Betsy
11. Pacherien
12. Solaire
13. Edith
14. Andrea
15. Betty
16. Kiline, Aurora
- 17a. Rona
19. Nonny
- 20-21. Villa des Roses
21. Panorama
23. Cathérine
24. Vredelust
27. Winshome
29. Theresia
31. Frealitine
33. Regina
35. Eveline
37. Bella Duna, Jarpa

Anneke Landheer

Vissersherdenkingsmonument

Iedereen kent dit monument wel: het staat in de Scheveningse Bosjes, langs het hoge pad. Het monument 'het gedenkteken op het Hooge Voetpad nabij den Kanaalweg in Scheveningen' werd op 26 september 1922 onthuld door Koningin Wilhelmina ter herinnering aan de in de Eerste Wereldoorlog verdrinken Scheveningse vissers.

De plaats voor dit monument werd in 1922 gekozen vanwege de wandelroute van Scheveningers op zondag, die langs de hoge zijde van de Scheveningseweg voerde in de richting van de Algemene Begraafplaats aan de Kerkhoflaan. Uit vrijwel elk gezin was wel een gezinslid in de jaren 1914 - 1918 op zee gebleven. De beeldhouwster Agnes Berk liep in juli van het vorig jaar langs het monument en zag dat het monument beklad was met de leus 'Dragon'. In die dagen werd die leus op vele huizen in de buurt van het Van Stolkpark geschilderd. Natuurlijk stootte het velen, dat ook het Vissersherdenkingsmonument beklad was. Mevrouw Berk tipte een courant, die een foto met het gewraakte woord maakte, hetgeen bij Gemeentewerken opriep tot actie om het monument schoon te maken.

Nu wordt niet alleen dit monument beklad. Ook de VerHuellbank, Cremerbank, het Englandspiel-monument en het beeldhouwwerk 'De Ring' aan de Waterpartij zijn regelmatig het slachtoffer van kladderaars. Wij hebben alle

waardering voor de pogingen die de Dienst Gemeentewerken doet zoveel mogelijk alle geklieder te verwijderen. Vergeefs hoopt iedereen, dat de kunstwerken, die toch geplaatst zijn om een genot voor het oog te zijn niet bedorven worden door viltstift en spuitbus.

Maar . . . het bekladden van het Vissersherdenkingsmonument riep op tot bezinning of de plaats langs de Scheveningseweg nog wel de geëigende plaats is voor het monument. Immers, men wandelt niet meer zo regelmatig langs de hoge zijde. Die bezinning was al eerder aanleiding geweest tot discussie of het monument niet verplaatst kon worden. Na een negatief advies werd besloten tot het plaatsen van een Scheveningse vissersvrouw ('Jaan') aan de kop van de Kerkwerf bij de Oude Kerk aan de Keizerstraat. Het pleintje rondom de vissersvrouw krijgt binnenkort de naam 'Kalhuisplein'.

Een van de initiatiefnemers om het Vissersherdenkingsmonument uit 1922 te verplaatsen is de heer Piet Spaans, wonend in het Van Stolkpark. Deze heeft gevraagd aan de Gemeentelijke Commissie voor Beeldende Kunsten te overwegen het gedenkteken te verplaatsen naar een wat centraler in het oude dorp gelegen plaats.

Het bestuur van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' heeft desgevraagd laten weten, dat zij zich afvraagt of verplaatsing technisch haalbaar is, en zo de verplaatsing mogelijk is of niet juist Scheveningers het monument zullen missen op de plaats waar het nu staat, al kan men zich verenigen met de gedachte dat er een meer geschikte plaats voor het monument is. De Wijkvereniging zal het in geval van verplaatsing wel op prijs stellen als de in de Scheveningse Bosjes open vallende plaats kan worden ingenomen door een passend ander kunstwerk, bij voorkeur van figuratieve aard.

Maar, het bestuur van de Wijkvereniging kan zich nauwelijks voorstellen dat verplaatsing van het monument toekomstige bekladding tegengaat.

Anneke Landheer

Het Kalhuis - Wijk- en Dienstencentrum voor Scheveningen-dorp

Jarenlang werd verlangend uitgekeken naar het moment dat de verbouwing van het 'oude postkantoor' tot wijk- en dienstencentrum voor Scheveningen-dorp zou beginnen.

Op 28 januari was het zover. Om elf uur 's ochtends verwelkomde de voorzitter, de heer G. Krebs, alle aanwezigen. Door het binnenrijden van de eerste kruiwagen met zand werd symbolisch de verbouwing gestart.

Bepaald feestelijk was het onthullen van het naambord met de uit de prijsvraag tevoorschijn gekomen naam: Het Kalhuis. De maar liefst elf inzenders van deze naam kregen allen een afbeelding van het oude Kalhuis.

Vermaas vertelt ons hoe het Kalhuis eruit zag: Een kleine loods of abri, van ruwe planken - meestal afval van gesloopte bommetjes, staande tegen het terras van Hotel Zeerust boven op de Kerkwerf. Het was de sociëteit van de oude vissers, die er op alle tijden van de dag op hun klompjes, en een pijpje in de mond hun praatje kwamen houden over het verleden maar ook nog keken of er een schuit in zicht was om te landen met schol en tarbot.

De meeste van die schepen wisten ze van ver te herkennen. Vanuit dit praathuisje werd het Scheveningse nieuws binnen een paar uur verspreid over geheel Scheveningen. Bij de uitbreiding van Hotel Zeerust rond de eeuwwisseling werd het Kalhuis gesloopt. Een aantal activiteiten

van het wijk- en dienstencentrum is al op gang, namelijk de volgende:

Tekenen en Schilderen:

op donderdagmiddag van 14.00 - 16.00 uur, kosten f 25,- per maand. Allerlei technieken worden behandeld. Schilderen zowel met aquarelverf als met olie-
verf is mogelijk.

Kinderkleding maken:

op vrijdagmiddag van 14.00 - 15.00 uur, kosten f 7,50 per maand. Voor uw plezier of omdat het ook nog eens veel geld bespaart. Enkele patronen zijn aanwezig.

Fotografie en donkere kamer:

een cursus van 5 lessen op maandag- of donderdagavond, kosten f 7,50 per cursus. 2 lessen theorie en 3 lessen zelf experimenteren. De kosten zijn inclusief materiaal.

Bridge voor beginners:

donderdagochtend van 9.00 - 12.00 uur, kosten f 2,00 per maand. Nog nooit bridge gespeeld, nu krijgt u de mogelijkheid voor deze populaire denksport.

Bridge voor gevorderden:

dinsdagochtend van 9.00 - 12.00 uur, kosten f 2,00 per maand. Mensen die al kunnen bridgen maar in groepsverband iets verder willen leren kunnen hier terecht. Eigenschappen als amusement, ontspanning en concentratie vindt u in bridge.

Engels, Nederlands en typen:

Deze cursussen voor beginners en gevorderden, zullen dankzij een samenwerkingsverband met het Studiehuis en de Gemeentelijke dag- en avondschool starten, deze cursussen zijn niet diploma gericht.

Lees- en Schrijf groepen:

Mensen die door omstandigheden niet goed hebben kunnen leren of schrijven, krijgen nu de mogelijkheid in klein groepsverband daarmee bezig te zijn.

Rekenen - Verkeer - Vergaderen:

Omtrent deze onderwerpen worden korte cursussen georganiseerd.

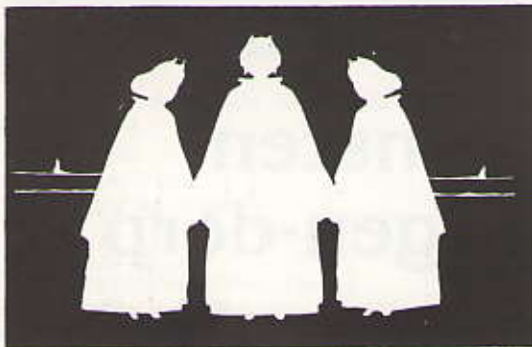
Alle cursussen zullen starten als er genoeg belangstelling voor is. Alle hiervoor genoemde cursussen zijn bestemd voor inwoners in Scheveningen met uitzondering van Duindorp, Haven- en Geuzenkwartier, want daar is het wijk- en dienstencentrum 'Het Trefpunt' tel. 50 00 05.

Als u geïnteresseerd bent voor een cursus dan kunt u vrijblijvend informatie hierover vragen via telefoonnummer 52 20 34, van maandag tot en met woensdag van 10.00 tot 16.00 uur.

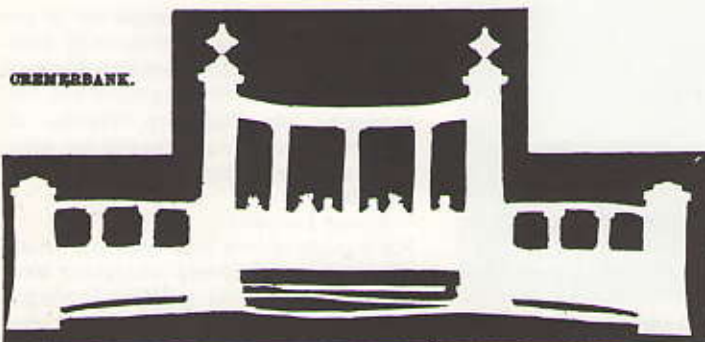
Van twee Visschertjes

Een vertelling voor Klein en Groot, met rijmpjes en knipsels, door J. E.
In dit rond 1920 bij Scheltema's en Holkema's Boekhandel te Amsterdam verschenen, 28 pagina's tellende boek is een bladzijde gewijd aan het Van Stolkpark. Voor de lezers nemen wij pagina 10 over.

Als zij met de rokken een klein beetje
zwaaien
Precies als haar moeder een klein beetje
draaien
Met de kleurige mantel en de opstaande
kraag —
Dan ziet er haar vader dat drietal wat graag!

Eens gaan ze met hun zessen 'n wandeling doen,
't is vroeg in 't voorjaar en al hier en daar groen,
Zij loopen zooals 't bij de Scheveningers hoort:
Heel langzaam en netjes naast elkaar voort.
Zij bekijken alles met overleg
Tot aan 't beeld van Huygens op d'ouden weg;
Als die dat eens zien kon, wat zou hij staan kippen!
Wat ziet men daar nu al niet rijden en prijken!
Wat 'n moeite had Constantijn met 't eerste plan,
Ja grootmoeders grootvader vertelde daarvan —
Ook heeft hij 't er dikwijls over gehad,
Hoe vader Cats nog op Zorgvliet zat! —
Hoe eenzaam lag vroeger het dorp in rust,
Met de kerk in 't midden aan de zandige kust.

St. ANTONIUSKERK
aan den ouden
Scheveningschen weg.

Waar vroeger niets waren dan woeste duinen,
Daar toeteren nu Autoos langs straten en tuinen —
Ja heele paleizen, verrijzen steeds meer,
Naast de oude huisjes van weleer! —
Nu gaan ze, al kijkend, de boschjes door:
Zus Jaan leest de namen der Villa's voor:
't is Frisia, Cristiania, Helvétia!
Carmen Sylva, Insulinde en Corsica!
En Kinderdijk! „O vader", roept moeder, „nu loopen
wij mis!
„Weet je wel zeker dat het hier Scheveningen is?"
Maar „t Huis ter Vijver" hen niet misleidt
De klok daar duidelijk wijst den tijd
Dat is toch maar een deftige woning,
En Petertje vraagt: „woont hier nu een koning?"

Maar Maartentje loopt gauw naar de plas;
Waar hij het dichtst bij de eendjes was.

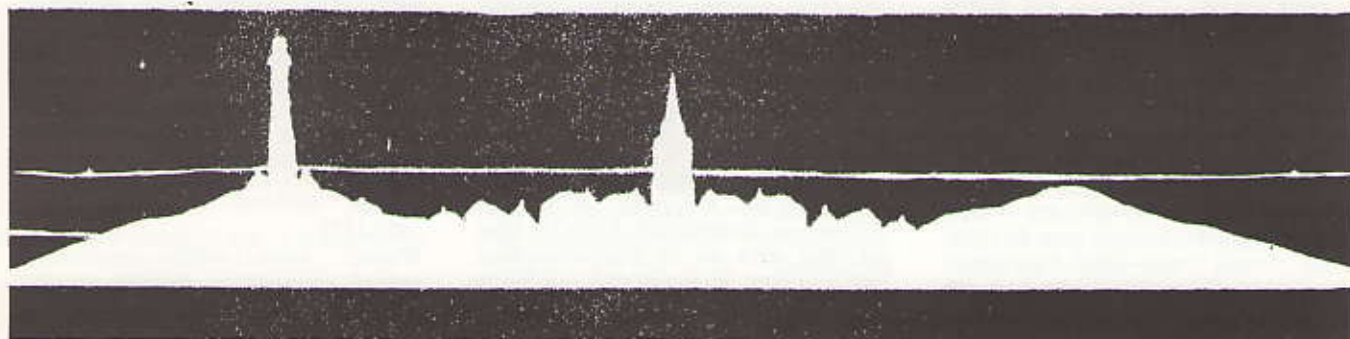
Zij luisteren allen naar het gekwek,
En gaan dan weer verder langs Sandhaaghe's hek,
Nu gaan ze de Uitrictstoren beklimmen,
Daar kan je de zee zien tot aan de kinnen;
Het gansche dorp, het Kurhaus, het strand,
De stad 's Gravenhage aan den anderen kant.

Nu naar de Bataaf? of Witte Brug?
Nee kinders! niet verder: wij moeten terug.
Ze zijn ook braaf moe en rusten nog wat
Op de mooie banken aan 't Vijverpad;
En moeder heeft een zakje met lekkers er in:
Suikerboonen en ballen, gekocht bij Jamin! —

Een koeltje waait er uit het Zuiden,
Zij hooren d' avondklokken luiden,
't Wordt tijd nu om naar huis te
gaan,
En met de wand'ling is 't gedaan!

't Is maar wit papier en je knipt wel eens mis.
Maar o! zoo mooi die weg in de werkelijkheid is!
Als 't eerst heeft gesneeuwd, dan een beetje gevroren,
Wie zou dan een wandeling niet bekoren,
Op d' Ouden weg, met die boomen zoo fijn,
Zoo schit'trend wit in den Zonneschijn.

Willem de Zwart (1862-1931) in het Gemeentemuseum

Dit is de derde tentoonstelling over de 19e eeuw in successie. Willem de Zwart, een nabloeier uit de Haagse school, was een vroegbloeiër!

Als pupil van Jacob Maris werd hij op 14-jarige leeftijd op de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag ingeschreven voor het schooljaar 1876-1877. Hij was een leeftijdgenoot van de tachtigers, die eruditie hoogschatten en inventiviteit prezen. (Denk aan de feesten in Pulchri, die werden gevierd door de leden van de Haagse school!)

Hoe moest deze jonge, eenvoudige knaap tussen intellectueel welgeschoolden meedingen naar de gunsten van de Muze? Hij kon niets anders doen om zich te handhaven dan diep serieus en knap schildertechnisch werk af te leveren om die anderen de loef af te steken of tenminste niet voor hen onder te doen. Hij werd van meet af aan geprezen, vond altijd werk of mensen die hem konden helpen. Hij heeft geaquarelleerd, geschilderd, geëts, geïllustreerd en tegels beschilderd. Toch kon hij intellectueel niet goed meepraten over Zola, Baudelaire, Flaubert of Tolstoj. Met zijn lagere school-opleiding voelde hij zich in de kunstenaarswereld niet gelijkwaardig aan zijn makkers.

Is het een wonder, dat Willem op het eind van zijn leven, als paranoïde Einzelgänger, gescheiden van zijn vrouw en vereenzaamd, door Dr G. Knuttel als volgt wordt beschreven: 'Willem de Zwart, zoals we hem zoo dikwijls zagen, schuifelend in zijn wonderlijke kleding, met kleine beverige stapjes, veel en lang stilstaand, altijd met schilderkist en veldstoeltje onder de arm en met iets van machteloos fanatisme in de blik . . . En dan begon hij te praten . . . en even dacht men: het gaat . . . maar al gauw woelden gedachten op, die voor den toebehoorder niet te volgen waren'.

Als hij niet zo bitterserius, maar een bohémien was geweest met ondeugende bravourestukjes of een niet een stuiten levenskunstenaar was geweest, ja, dan was hij er misschien zonder kleerscheuren vanaf gekomen. Maar, helaas, de wissel was te hoog voor hem.

Zijn waarheidsliefde, zonder schijnvertoningen, zijn eerlijkheid en ernst gekoppeld aan uitsluitend een lagere school opleiding konden niet met zijn grote visuele begaafdheid harmonisch samengaan. Ze maakten van hem een knap, maar saai kunstenaar en als mens een achterdochtig man.

Willem de Zwart (zelfportret circa 1915).

Wat hij als jongen leerde van Jacob Maris, namelijk aquarelleren met vier kleuren (indigo, terra de sienna, rode oker en guttegum (geel) bleef zijn kleurenscale, ook in latere jaren, beïnvloeden van zijn vroegste werk de afbeeldingen 3 en 10 op de tentoonstelling). Zijn uitstekend vormgevoel had hij ook aan Maris te danken, die hem zonder tekenerei naar het strand liet gaan en thuis gekomen dat wat hij gezien had liet uitwerken. De vormen waren zijn houvast. Ook detailoefeningen kreeg hij op, bijvoorbeeld de flank van een koe met haast plastisch uitgewerkt haar (op de tentoonstelling afbeelding 4).

Misschien is De Zwart daarom wel zo modulerend blijven schilderen. Die eerste indrukken op dat onbedorven blad talent waren van zo'n belang, zo dominerend, dat hij zich er nooit helemaal van heeft kunnen losmaken, ook niet toen hij op aanraden van Maris naar 't Gooi ging en zich bij de Larense school aansloot.

Jacob Maris' raad luidde: 'Een jong kunstenaar moet zijn land uit, al ware het alléén om later bij zijne terugkomst te kunnen zien hoe mooi het hier is'. Willem ging verschillende keren het land uit. Het werk uit de Barbison-school trof hem zeer, bij een bezoek aan Parijs in 1891. Hij verhuisde steeds vaker. In 1895 vertrok hij naar Soest, vervolgens

naar Hilversum en Laren in 't Gooi (tot 1900). Hiervandaan trok hij naar Amsterdam en Bloemendaal (1905). In 1917 keerde hij terug naar Den Haag, waar hij op meer dan twintig adressen heeft gewoond tot 1931.

Voor zijn vertrek naar 't Gooi woonde hij in het Van Stolkpark. In 1883 was hij een van de bewoners van de dicht tegen de Kanaalweg aan gelegen 'toren', een neo-gotisch gebouwtje achter in de tuin van Villa Germania, Van Stolkweg 22. Op de deur van de toren was een zwaar koperen klopper uit een Gelders kasteel bevestigd, daaronder stond de tekst: 'Wij comen en gaen'. Andere bewoners van de toren waren zijn collega's Théophile de Bock, Pieter de Josselin de Jong en Arnold Hazelhoff Roelfsema. Daarna woonde hij aan de Kanaalweg no. 3, in 1884.

En net als zijn buurtgenoten Bisschop, Bernard Blommers, Colenbrander en zijn huisgenoot Pieter de Josselin de Jong werkte De Zwart enige tijd, zij het dan in los verband, als schilder bij de Haagse plateelfabriek Rosenberg.

In 1906 woont De Zwart in de Rotterdamsestraat no. 75, en later in 1925, op de Frederik Hendriklaan 174. In Bloemendaal manifesteerde zijn geestesziekte zich voor het eerst. Het verhuizen in steeds sneller tempo hielp hem natuurlijk niet van zijn kwelgeesten en achtervolgingswaan af. Integendeel.

Zou het enorme hiaat in geestelijke ontwikkeling en de hierdoor niet toereikende sprong naar de kunst ertoe hebben geleid, dat hij zo'n bizar drielukkig 'de kwelgeesten' schilderde (no. 70 op de tentoonstelling)? In elkaar gedoken, zittend op een rots, een wit-zwart dier, een poes(?), aan zijn voeten in een nacht van somberheid met een stuk of twaalf loerende kwelgeestgezichten.

De deerniswekkende liefde die Vincent van Gogh koesterde voor het leven ontbreekt ten enen male bij Willem de Zwart. Hij was een boven de middelmaat-man, maar te beperkt en te weinig liefhebbend om echt groots te kunnen zijn.

Else Ringnalda

Bronnen:

Bionda, Richard. Willem de Zwart 1862-1931

Wagner, Anna. Enkele negentiende-eeuwse schilders in en om het Van Stolkpark. Jaarboek Die Haghe 1982, p. 137/8.

Isolatie en energiebesparing III

(Deel I verscheen in de Van Stolkpark-koerier nummer 16, pagina 6/7, deel II in nummer 17/18, pagina 8/9.)

Ventilatie

In een goed geïsoleerd tochtvrij huis is goede ventilatie noodzakelijk. Zonder frisse lucht kunnen mensen nu eenmaal niet leven. Een kamer waarin vier mensen vertoeven moet minstens één keer per uur van frisse lucht worden voorzien. Voor een slaapkamer geldt dat deze een half uur per dag, wat voldoende is, 'gelucht' moet worden.

Door het openzetten van ramen of deuren en via de aanwezige luchtkanalen en luchtroosters wordt 'bewust' geventileerd. Via kieren onder ramen of deuren, bij de vloer en op het dak wordt 'onbewust' geventileerd. Er wordt wel eens gezegd dat een huis niet tegelijkertijd goed geïsoleerd én goed geventileerd kan zijn. Niets is minder waar. Het gaat namelijk om twee verschillende zaken. Isolatie is gericht op beperking van warmteverlies door het aanbrengen van voorzieningen bij ramen, vloeren, de gevel en het dak.

Bij ventilatie gaat het om het bewust aanbrengen van luchtroosters en luchtkanalen en om ramen en deuren waar frisse lucht door binnen kan komen. De eerder genoemde 'onbewuste' ventilatie maakt deel uit van het isolatieproces, want dit wordt tegengegaan met tochtwerende middelen. Toegegeven moet worden dat een groot aantal huizen weinig bewust wordt geventileerd. Na het bestrijden van de 'onbewuste' ventilatie, die wel veel voorkomt, kan bewust geventileerd worden. Ventilatie is nodig voor een gezond leefklimaat in huis. Wat wordt daarmee bedoeld? Dat is snel te verklaren. In huis bevinden zich, onder andere in de lucht, deeltjes waterdamp, koolzuurgas en geurstoffen. Waterdamp ontstaat bij het koken, maar ook bij de menselijke ademhaling.

Koolzuurgas wordt door mensen uitgeademd en ontstaat bij de verbranding van aardgas. Al deze stoffen zijn 'afvalstoffen' en moeten worden afgevoerd om plaats te maken voor frisse lucht. Schadelijke stoffen als tabaksrook, koolmonoxyde en stikstofoxyden moeten ook weg kunnen stromen. Koolmonoxyde en stikstofoxyden ontstaan als gastoestellen, bijvoorbeeld ketels van de centrale verwarming, geysers en fornuizen, niet goed zijn afgesteld.

Voor de ventilatie van onder andere stookruimten bestaan zelfs officiële eisen, waar beslist niet aan getornd mag worden.

Ze moeten namelijk een of twee keer per jaar schoongemaakt worden, want er komt toch altijd wel wat vuil op. Het raam moet er dan af kunnen. Voorzetramen kunnen vastgeschroefd of vast-

geklemd worden, maar ze kunnen ook met scharnieren zijn bevestigd. De lijst van voorzetramen kan van hout, kunststof of aluminium zijn gemaakt. Belangrijk is dat het voorzetraam makkelijk open gaat of eraf te halen is, en ook dat de bestaande omlijsting van het al aanwezige raam het extra gewicht van een voorzetraam kan dragen. Een vierkante meter glas van 4 millimeter dikte weegt namelijk al gauw tien kilo.

De ruit waar het voorzetraam voor of achter moet komen, dient goed schoon te zijn voor er geplaatst wordt. Dan worden de profielen waarin het voorzetraam komt te staan, op maat gezaagd. Met een zogenaamde verstrekkverbinding worden de profielen in de hoeken aan elkaar bevestigd. Sommige profielen kunnen vastgelijmd worden op het glas zelf, bij andere gaat het om twee profielen die in elkaar gedrukt worden met het glas ertussen. Als de afdichtingsstrips, die moeten worden aangebracht om ervoor te zorgen dat de ruimte tussen het voorzetraam en het bestaande raam goed afgesloten is, in de hoeken vooraf goed aansluiten, kunnen de profielen op het raamhout of het kozijn worden gezet.

De prijzen van voorzetramen lopen erg uiteen. Bij lijsten van kunststof of aluminium moet gedacht worden aan zo'n 80 gulden per vierkante meter. De kosten verdubbelen als de vakman de plaatsing gaat doen. Voorzetramen isoleren minstens net zo goed als dubbelglas, maar ze vergen meer onderhoud en de bevestiging is meer zichtbaar. Voorzetramen zijn wel veel goedkoper, wat de periode waarin de investering terug te verdienen is, aanmerkelijk bekoort.

Meer informatie over isolatie door de plaatsing van voorzetramen is te verkrijgen bij het Gemeentelijk Energiebedrijf, telefonisch 070 - 92 41 41 toestel 207 of middels een bezoek tussen 8.00 en 16.00 uur aan het informatiecentrum in hun gebouw aan de Loosduinseweg 13 in Den Haag. Voorlichtingsmateriaal wordt ook beschikbaar gesteld door het Ministerie van Volkshuisvesting in Den Haag, de Stichting Bouwcentrum in Rotterdam en de Stichting Voorlichting Energiebesparing Nederland in Apeldoorn.

Per persoon is per uur vijftientig tot dertig kubieke meter frisse lucht nodig. Hoe ver de ramen of ventilatieroosters daarvoor open moeten is afhankelijk van de windsnelheid, de windrichting en het temperatuurverschil tussen binnen en buiten. Op een warme, windstille dag staan die natuurlijk zo wijd mogelijk open en zo min mogelijk als de temperatuur buiten onder nul is en er een storm

met windkracht negen woedt. Tussen de hoeveelheid ververste lucht en de vochtigheid binnen bestaat ook verband.

Is het te vochtig, dan wordt er te weinig frisse lucht toegevoerd. Is de graad van vochtigheid minder dan veertig procent, dan is er teveel frisse lucht aanwezig en wordt energie verspild. Er wordt meer warme lucht afgevoerd dan nodig is en dus harder gestookt. Een manier om dit goed in de gaten te houden is te letten op de condens, de wasem, om de ramen. Ruiten van enkel glas beslaan sneller dan wanneer het dubbele zijn, want de laatste houden de kou langer buiten. Beslaat ook de dubbele beglazing, dan is er zeker te weinig frisse lucht in huis aanwezig. Bij ruiten van enkel glas is het beslaan ervan te zien als een aanwijzing hiervoor.

Voorzetramen

Voorzetramen kan een doe-het-zelver installeren. De voordelen van voorzetramen zijn: minder warmteverlies, minder last van verkeerslawaai, minder droge lucht in huis en minder makkelijk door inbrekers te ontzetten. Wanneer de subsidie niet wordt meegerekend, kunnen de kosten van voorzetramen in acht stookseizoenen terugverdiend worden. Is wel subsidie verleend, dan gaat het om 5 tot 6 seizoenen. Een ander voordeel is dat bij het plaatsen van voorzetramen het glas veel minder snel beslaat en condenswater de houten of metalen sponningen minder aantast.

Voorzetramen zijn ruiten die voor het bestaande raam worden gezet. De ruimte tussen beide ramen wordt 'spouw' genoemd. Een voorzetraam kan zowel voor als achter het bestaande raam worden geplaatst, maar het moet zó gebeuren, dat de spouw vrijwel geen waterdamp toelaat, want in dat geval beslaan de ruiten toch. Als het de bedoeling is dat er tevens geluid wordt geweerd, dan dient de spouw minstens 80 millimeter breed te zijn en moet het gaan om twee ruiten die niet ieder even dik zijn.

De afstand tussen beide ruiten moet minstens 12 millimeter zijn. De spouw moet enige verbinding met de buitenlucht hebben en dat kan door in het kozijn of het raamhout twee gaatjes schuin naar boven en twee schuin naar beneden te boren. Ten opzichte van de ruimte binnen moet de spouw goed afgedicht zijn, want de lucht die binnen hangt is warm en vochtig. Het is beter voorzetramen aan de binnenzijde van het bestaande raam te plaatsen, vooral bij hoger gelegen woningen.

Om en bij de promenade

Tuinenkeuring

De prijzen van de tuinenkeuring van de Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde afdeling Den Haag voor 1983 zijn gevallen op: 1e prijs Verebus, Duinweg 37, 2e prijs de familie Ringnalda, Hogeweg 6, en 3e prijs de familie Davidson, Parkweg 30.

Iepen Duinweg

Twee iepen op de Duinweg, die dood, dan wel afstervend waren, zijn kortgeleden geroid door de Dienst der Gemeenteplantsoenen. Het zijn slechts twee van de 52 bomen (beuken, linden, iepen, wilgen, populieren, kastanjes en robinia's) die de Plantsoendienst dit jaar rooit.

LPG-installatie bij Madurodam

De Wijkvereniging 'Van Stolkpark' heeft een bezwaarschrift ingediend tegen het verlenen van een vergunning aan de Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV om een LPG-installatie te plaatsen bij het benzinstation naast Madurodam.

Parkweg 17

Het ziet er naar uit dat binnen afzienbare tijd begonnen zal worden met de bouw van premie-A woningen op het terrein van Parkweg 17. Wel heeft de Wijkvereniging een bezwaarschrift ingediend tegen de wijze van parkeren op eigen terrein.

Van Stolkweg 17-19

Bij de Dienst Bouw- en Woningtoezicht is een voorstel ingediend voor de bouw van twee appartementengebouwen op het terrein van Van Stolkweg 17-19. Het bestuur van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' zou het zeer betreuren als het inderdaad tot sloop van beide panden zou komen. Van Stolkweg 17 is in 1878 gebouwd door de rijksbouwmeester Rose voor zijn dochter, mevrouw Molewater, en is het oudste, thans nog bestaande huis in de wijk.

Het andere pand, Villa Johanna, werd in de jaren 1881 gebouwd door de schilder Bernard Blommers. Ten tijde van de bouw woonde Blommers op de Kanaalweg 31 (thans no.111). Blommers 'verwerkte' bij de bouw tal van materialen, zoals bijvoorbeeld de trap, die hij had verworven bij afbraak van oude huizen.

Konijnenhol

Vorig jaar november heeft een tweejari-ge terrier, Jacky, een uur of twee vastgezet in een konijnenhol onder het fietspad aan de VerHuellweg. Door blaffen maakte hij duidelijk dat het eerst zo aanlokkelijke konijnenhol een kwaadaardige onderaardse val was geworden. Politie en brandweer hadden een dik uur nodig om het beestje uit te graven. (Haagsche Courant).

Granaat

Op 1 december van het vorig jaar trof- fen arbeiders van de plantsoendienst

in de Scheveningsebosjes ter hoogte van de Adriaan Goekooplaan gestuit op een pantserbrisantgranaat. Deze vondst had tot gevolg eerst een stillegging van het tramverkeer van lijn 7 en 8 langs de Scheveningseweg; later werd de Scheveningseweg tussen de Teldersweg en het Carnegieplein afgesloten. De Explosieven Opruimingsdienst heeft bij onderzoek geconstateerd dat de springbuis ontbrak en er dus geen ontploffingsgevaar bestond.

Sneeuw

Na de hevige sneeuwval en snel opgetreden dooi kwamen er vele verzoeken binnen van bewoners van het Van Stolkpark, die zich ernstig zorgen maakten over de risico's die vooral bejaarden zouden kunnen lopen over de niet sneeuwvrij-gemaakte stoepen. Daarom het vriendelijke verzoek uw stoepen zo snel mogelijk sneeuwvrij te maken.

Nieuwe uitgaven

De Raad Welzijnsbevordering Lichamelijk en Zintuiglijk Gehandicapten (RWG) heeft - in samenwerking met Infogage - onlangs een nieuwe **Wegwijzer voor gehandicapte Hagenaars** samengesteld.

Dit boekje is gratis en kan worden afgehaald of besteld bij het Informatiecentrum voor Lichamelijk en Zintuiglijk Gehandicapten (Infogage), Koninginnegracht 100, 2514 AK te 's-Gravenhage, telefoon 64 38 18, toestel 151, op maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 15.00 uur.

Het Informatiecentrum MAIC kwam met een adressenboekje over zelfhulp-, gespreks- en belangengroepen voor 's-Gravenhage en omgeving. U kunt dit boekje voor f 0,50 afhalen bij het Informatiecentrum van de MAIC, Gedempte Burgwal 12, 2512 BT Den Haag. U kunt ook bellen (telefoon 070 - 63 19 42) om te vragen om toezending van het boekje; in dat geval komt er f 1,60 aan portokosten bij.

Babysitters

Arne Bender, telefoon 55 47 11

Hendrik-Jan Muntendam,

telefoon 50 25 64

Jolanda Schuurmans, telefoon 55 15 44

Aad Verhoog, telefoon 55 13 11

Ewoud Verhoog, telefoon 55 13 11

Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

Bestuur:

voorzitter

Drs F. J. B. Bruins, Van Stolkweg 26, telefoon 52 23 47

vice-voorzitter

J. A. Kusters, Belvédèreweg 17, telefoon 50 31 91

secretaris

mevrouw E. A. D. Ringnalda - Houtsmuller, Hogeweg 6, telefoon 54 03 29 (correspondentieadres: Prof. P.S. Gerbrandyweg 3)

penningmeester

Drs H. J. Mulder, Parkweg 25a, telefoon 55 02 13

leden

Mr T. Landheer, Prof. P. S. Gerbrandyweg 3, telefoon 54 12 96
R. P. Luijter, Kanaalweg 27, telefoon 54 13 13

contactadres

Prof. P. S. Gerbrandyweg 3, telefoon 54 12 96

Van Stolkparkkoerier:

redactieadres

Prof. P. S. Gerbrandyweg 3, telefoon 54 12 96

verspreiding

Rob Luijter, Kanaalweg 27, telefoon 54 13 13

Burenhulp:

wijkhoofd

mevrouw E. M. Braat - van Pelt, telefoon 54 40 35

plaatsvervangend wijkhoofd

mevrouw M. C. Goes - van Romondt, telefoon 55 84 55

Wijkcontactambtenaar:

Z. C. Blok, afdeling Wijkaangelegenheden, Nassauplein 18-19, telefoon 12 29 46

Wijkagent:

B. L. Nieland, Politiebureau Duinstraat, telefoon 10 30 44

Rayonagent:

C. A. van der Kolk, Politiebureau Duinstraat, telefoon 10 30 43